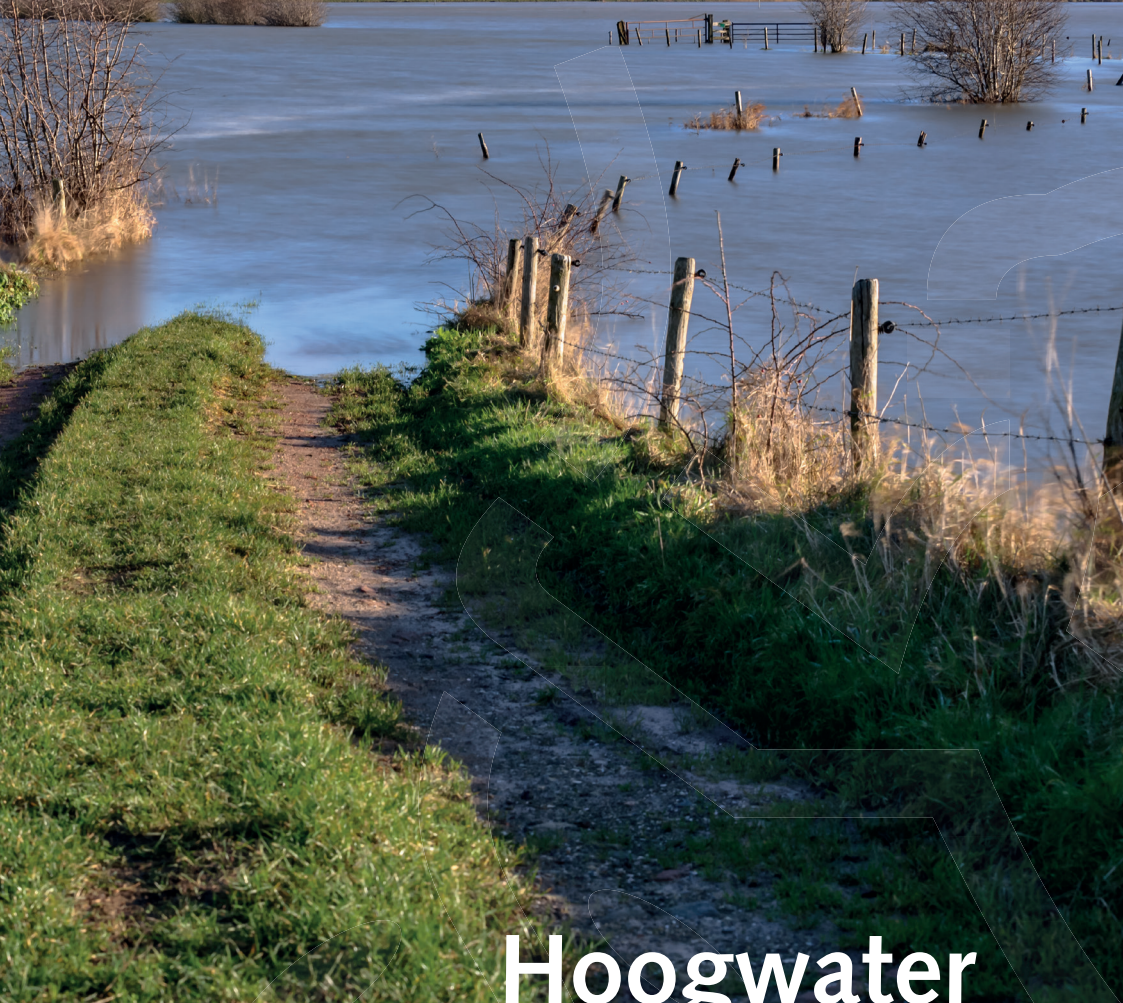

Hoogwater *in Cortenoever*

Gemeente Brummen

*Wat te doen voor, tijdens en
na hoogwater en evacuatie*

Voorwoord

Leven met het water, verantwoordelijkheid van gemeente én inwoners

U woont in een mooi gebied aan de IJssel. Door de eeuwen heen hebben mensen hier leren leven met het water. Steeds hogere en bredere dijken hebben de kans op een overstroming sterk doen afnemen. Maar nog altijd moeten we leven met het water. Dat bleek wel in 1995, toen het water tot grote hoogte steeg. Dit maakte duidelijk dat de rivier meer ruimte nodig had om ook in de toekomst het water veilig af te voeren. In de afgelopen jaren zijn hiervoor overal langs de grote rivieren maatregelen genomen. Zoals de dijkverlegging in Cortenoever, die sinds 2017 klaar is. In deze folder leest u meer over hoogwater na deze dijkverlegging.

Zolang het water niet extreem hoog stijgt, houden de kades (de oude dijken) het water tegen. Zo blijft het gebied achter de kades en tussen de winterdijk droog. Alleen als het water in de IJssel bij Zutphen-Noord een hoogte van +8 meter bereikt, zullen de afgravingen in de kades overstromen. In deze folder leest u wat u kan doen als het gebied waarin u woont, dreigt te overstromen. En welke hulp u van de gemeente mag verwachten. We hebben dan immers een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

De gemeente waarschuwt als u zich op een evacuatie moet voorbereiden. Als de omstandigheden daarna echt kritisch worden, krijgt u een dringend advies om te evacueren. Wilt u toch thuis blijven? Dat mag natuurlijk. Punt van aandacht is wel dat het risico dan ook bij u ligt. De verantwoordelijkheid van de gemeente vervalt dan.

Tijdens hoogwaterperioden moeten wij er voor elkaar zijn. U kunt een beroep doen op de gemeente, maar probeer altijd zoveel mogelijk zelf te doen en uw burens te helpen. We leven tenslotte samen met het water, veilig in Cortenoever.

Alex van Hedel

Burgemeester gemeente Brummen

Hoogwater in het buitendijks gebied in Cortenoever

In het 'hoogwaterseizoen', van 1 oktober tot 1 april, kan de waterstand in de IJssel stijgen. Dit komt door de combinatie van de afvoer van veel regenwater in het stroomgebied van de rivier én smeltwater uit de bergen in Frankrijk, België, Duitsland en Zwitserland. Daarnaast kan het water in de rivier stijgen door bijvoorbeeld wind, stroomsnelheid en neerslag. De dijkverlegging in Cortenoever was noodzakelijk om bij hoge waterstanden meer rivierwater veilig af te kunnen voeren. Door verleggingen van de Bandijk zijn in Cortenoever gebieden buitendijks geworden. Deze worden niet meer beschermd door een primaire waterkering, de zogenaamde winterdijk. De kans op overstroming in deze gebieden is toegenomen.

Normaal én buitengewoon

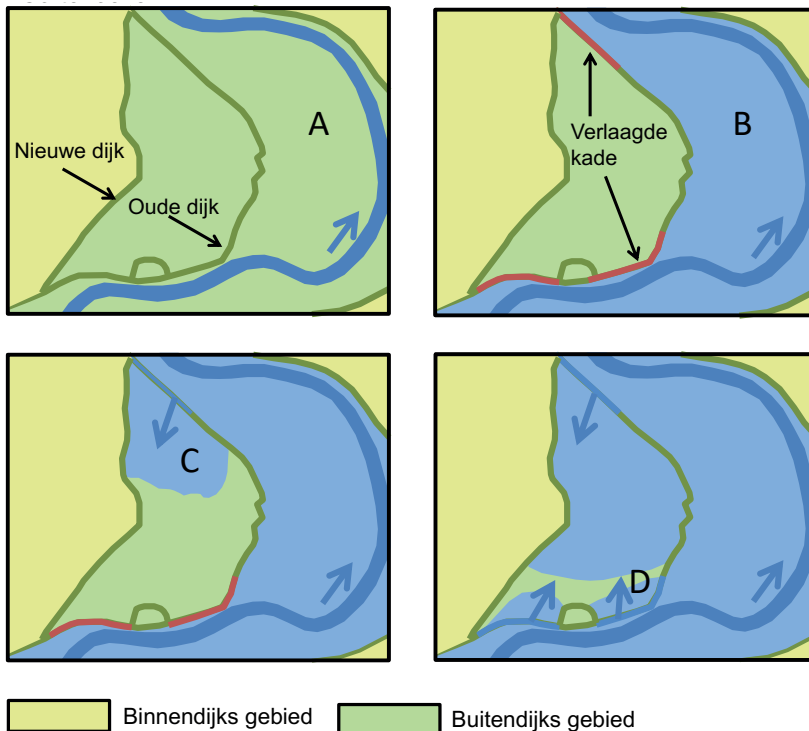
In Cortenoever is landinwaarts een nieuwe (winter)dijk aangelegd. De oude dijk is hierdoor een kade of 'zomerdijk' geworden. Deze is op enkele plekken verlaagd. Het gebied tussen de oude en de nieuwe dijk is hiermee feitelijk onderdeel geworden van het winterbed (de uiterwaarden) van de rivier. Overstromen van het winterbed is 'normaal' voor de IJssel in 'buitengewone' omstandigheden. 'Normaal' omdat het winterbed onderdeel is van de rivier. Het levert een bijdrage aan de veilige doorvoer van een grote aanvoer uit Duitsland (en zijdelings toevoer) naar het IJsselmeer. Maar het blijft 'buitengewoon' omdat zo'n hoogwatersituatie met overstroming van de kade niet vaak voorkomt. Denk aan eens in de 25 tot 40 jaar.

Overstroming in fases

De kade moet de bewoonde gebieden in de uiterwaarden drooghouden bij relatief lage waterstanden in het hoogwaterseizoen. Dan lopen dus alleen de delen van het winterbed onder die niet door de kade worden beschermd. De kade is echter lager dan de (winter)dijk en ligt in het winterbed van de rivier. Zo kan het winterbed bij 'buitengewoon' hoogwater als geheel meestromen. We verduidelijken het met enkele tekeningen:

- A. Een laagwater situatie.
- B. Er is sprake van hoogwater op de IJssel waarbij de uiterwaarden zonder kades al wel, maar het winterbed tussen de kade en de dijk nog niet meestromen.
- C. Het water stijgt verder, er stroomt water het gebied in over de uitstroomopening van de verlaagde kade, aan de benedenstroomse kant.
- D. Blijft het water verder stijgen dan loopt het water even later ook het winterbed in via de instroomopeningen aan de bovenstroomse kant.

Cortenoever

Draaiboek Hoogwater in fases

In situatie B wordt het draaiboek 'Hoogwater voor de buitendijks in de uiterwaarden gelegen gebieden in de gemeente Brummen en Voorst 2017' van kracht. We gaan uit van verschillende fases:

1. Waarschuwingfase: in deze fase bestaat de kans op overstroming en evacuatie. Gemeente, bewoners en gebruikers van de buitendijkse gebieden zijn hier alert op.

2. Voorbereidingsfase: de gemeente bereidt bewoners en gebruikers voor op een eventuele evacuatie. Met vragen kunt u bellen naar het informatienummer 0575 – 568 233.

3. Uitvoeringsfase: er is besloten om het gebied te evacueren.

Bewoners van de buitendijkse gebieden moeten tijdig op de hoogte zijn van eventuele evacuatie. Daarom moeten we het besluit om te evacueren tijdig nemen. Maar ook weer niet te vroeg, omdat de kans groot is dat evacuatie achteraf niet nodig bleek.

Wilt u zelf de waterstand bij Zutphen-Noord in de gaten houden? Dat kan 24 uur per dag via www.rijkswaterstaat.nl/water/waterdata-en-waterberichtgeving.nl.

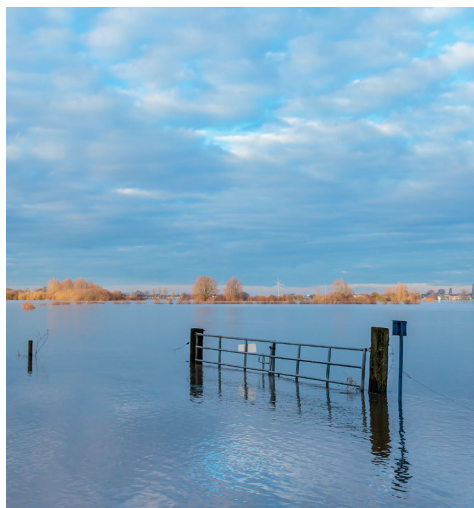
Instructies en tips bij evacuatie

3 DAGEN

VOOR NAP+8,0M: WAARSCHUWINGSFASE

Eerst waarschuwing, dan pas evacuatieadvies

De gemeente Brummen wil voorkomen dat u onnodig uw huis of bedrijf verlaat. Daarom geven we eerst een waarschuwing. Zo kunt u de juiste voorbereidingen treffen om meteen uw huis of bedrijf te verlaten zodra we het advies voor evacuatie geven. Aan een evacuatieadvies gaat dus altijd een waarschuwing vooraf. Die waarschuwing krijgt u drie dagen voordat de kritische waterstand van NAP+8,0m in Zutphen-Noord wordt verwacht. U heeft dan alvast de tijd om een vertrek uit uw huis of bedrijf voor te bereiden.

2 DAGEN

VOOR NAP+8,0M: VOORBEREIDINGSFASE

Een goede voorbereiding

Twee dagen voordat de kritische waterstand van NAP+8,0m in Zutphen-Noord wordt verwacht, krijgt u het advies van de gemeente om u voor te bereiden op een mogelijke evacuatie. Wat moet u doen?

Pak uw tas in en stel huisraad veilig

U pakt uw tas in met kleding e.d. voor tenminste één week. Denk ook aan uw medicijnen!

Om schade zoveel mogelijk te voorkomen, brengt u meubilair en andere huisraad en waardevolle spullen naar de bovenverdieping. Heeft u gasten? Zorg dan dat ook zij zich op een eventueel vertrek voorbereiden. Help waar nodig uw burens bij de voorbereiding.

Tip: zorg dat u een lijst heeft van de spullen die u bij een evacuatie wilt meenemen!

Hulpmiddelen, voedsel en water

We gaan er vanuit dat u het buitendijkse gebied op tijd veilig kunt verlaten. Maar er is altijd een kleine kans dat de omstandigheden sneller verslechteren en er te weinig tijd is om te evacueren. Daarom moet u zorgen voor voldoende water en voedsel in huis voor drie dagen. Houd er rekening mee dat in extreme gevallen de elektriciteit kan uitvallen. Uw koelkast en diepvriezer zijn dan niet meer bruikbaar. Sla als noodvoorraad dus alleen voedingsmiddelen in die niet kunnen bederven. Ook is het verstandig altijd een zaklamp en radio (met batterijen of opwindbaar) in huis te hebben.

Huisdieren en vee zelf evacueren

U zorgt zelf voor evacuatie van uw huisdieren. Agrariërs zijn er zelf verantwoordelijk voor dat hun vee veilig is. Zij kunnen eventueel LTO Noord inschakelen voor ondersteuning.

Brandstoftanks verankeren

Heeft u brandstoftanks voor propaangas, olie of diesel? Zorg dan dat deze goed aan de ondergrond zijn verankerd. Dit om te voorkomen dat ze bij overstroming gaan drijven en de leidingen knappen.

Auto's meenemen

Als u het gebied verlaat, laat dan geen auto achter. Parkeer uw auto ook niet op de evacuateroute: u hindert dan het vertrek van anderen en de inzet van hulpdiensten.

Afwezigheid bij vakantie e.d.

Bent u in een hoogwaterperiode langere tijd afwezig, bijvoorbeeld voor vakantie? Dan moet u zelf maatregelen treffen om schade bij een eventuele overstroming te voorkomen of beperken. U kunt uit voorzorg uw waardevolle spullen en auto's op een veilige plek zetten. Of spreek met uw buren af dat zij dit doen als een overstroming dreigt. Het is ook verstandig één van de buren te melden dat u een tijdje weg bent. Zo kunnen zij bij een eventuele evacuatie de gemeente op de hoogte brengen van uw afwezigheid.

Kadebewaking

Zodra de gemeente waarschuwt voor een mogelijke evacuatie, bewaakt het Waterschap Valleien Veluwe de stabiliteit van de hoges kades.

Instructies en tips bij evacuatie

1 DAG

VOOR NAP+8,0M: UITVOERINGSFASE

💧 Evacuatie

Eén dag voor de kritische waterstand van NAP+8,0m in Zutphen-Noord geeft de gemeente Brummen het advies om te evacueren. Dit advies is dringend maar is geen verplichting. Risicogroepen, met name zieken en hulpbehoevenden, worden wel verplicht geëvacueerd. We kunnen anders niet instaan voor de zorg die zij nodig hebben.

Let op: De overheid kan achtergebleven bewoners niet garanderen dat zij in noodgevallen – bijvoorbeeld bij brand of gezondheidsklachten - adequate hulp krijgen. U bent zelf verantwoordelijk voor uw persoonlijke keuze om te blijven of te vertrekken.

💧 Evacueren doet u zelf

We gaan er vanuit dat u zelf uw eigen evacuatie organiseert en regelt, wellicht met hulp van burens of anderen. Heeft u toch hulp van de gemeente nodig bij evacuatie of het zoeken van opvang? Meld dit dan tijdig via telefoonnummer 0575 – 568 233. In overleg met hulpverleners bieden we dan hulp aan. Bij evacuatie worden de meest hulpbehoevende mensen als eerste geholpen.

💧 Evacuatie route

De evacuatie routes zijn de reguliere wegen om het buitendijkse gebied te verlaten. De gemeente plaatst palen langs deze wegen. Deze palen hebben een rode bovenkant en staan, gezien vanuit het dorp, aan de rechterkant van de weg.

💧 Voordat u vertrekt

Wanneer u uw woning of bedrijf verlaat, treft u de nodige voorzorgsmaatregelen:

- 💧 Draai alle gaskranen bij fornuis, CV-ketel en geiser dicht.
- 💧 Zet alle schakelaars in de meterkast uit (hoofdschakelaar, groepenschakelaars, aardlekschakelaar).
- 💧 Verplaats alle elektrische toestellen die onder water kunnen komen te staan.
- 💧 Draai de hoofdkraan van het water dicht.
- 💧 Het nutsbedrijf sluit de stroomvoorziening af.

Meld uw vertrek bij de gemeente via 0575 – 568 233 of per mail: info@brummen.nl. Geef door waar u de komende dagen verblijft en hoe we u kunnen bereiken.

💧 Beveiliging

De gemeente sluit de wegen in en naar het buitendijkse gebied af. We weren mensen die niets in het gebied te zoeken hebben. Zorg dus dat u steeds uw identiteitsbewijs bij de hand heeft, zodat u zich kunt legitimeren!

💧 Tijdsduur evacuatie

Misschien overstroomt het gebied toch niet. U krijgt dan zo snel mogelijk bericht wanneer u weer naar huis kunt. Zijn de kades wel overstroomd? Dan duurt de evacuatie langer. Het water en de rivierwaterstand moeten eerst voldoende zakken. Pas als het water verdwenen is, kunnen we schade aan kades, sloten en uitlaten herstellen en het gebied schoonmaken.

💧 Media

Dreigt er een overstroming? Dan hebben de media misschien wel belangstelling. De gemeente licht de pers in over de situatie, maar probeert ook overlast voor u te beperken. Maar we kunnen en willen het werk van de media niet verhinderen. Zoekt een journalist u op voor een reactie? Dan bent u altijd vrij om te bepalen of u de pers te woord wilt staan of niet.

NA AFLOOP VAN EVACUATIE

♦ Wat te doen bij terugkeer in uw woning of bedrijf?

Wanneer u terug kunt naar uw woning of bedrijf, moet u een aantal zaken goed controleren.

♦ Gasinstallatie

Heeft u een eigen propaangasvoorziening? Dan moet u controleren of tijdens uw afwezigheid geen schade is opgetreden aan de gasinstallatie. Hiervoor volgt u deze stappen:

- ♦ Open de voordeur. Druk NIET op de bel. Rook niet!
- ♦ Let goed op of u gas ruikt. Is dat zo, ga dan direct naar buiten. Waarschuw uw burens en een installateur.
- ♦ Ruikt u geen gas? Dan kunt u naar binnen gaan, maar gebruik geen enkele schakelaar. Niet van elektrische apparaten, niet van een mobiele telefoon, zaklamp of thermostaat: niets! Controleer eerst uw gasinstallatie op beschadigingen. Blijf opletten of u gas ruikt.

- ♦ Ruikt u alsnog gas, ga dan direct naar buiten. Waarschuw uw burens en een installateur.
- ♦ Is uw gasinstallatie beschadigd? Laat deze dan eerst repareren door een installateur.
- ♦ Ruikt u geen gas en is de gasinstallatie onbeschadigd? Dan kunt u de gastoestellen in gebruik nemen. Lukt dat niet, neem dan contact op met de installateur.

♦ Elektrische installatie

Als u na het advies van de gemeente terugkeert naar uw huis, heeft het nutsbedrijf de elektriciteitsvoorziening hersteld. U kunt de elektrische installatie gewoon gebruiken. Is er geen spanning? Doe dan het volgende:

- ♦ Kijk of de installatie in de meterkast droog is.
- ♦ Schakel aardlek- en groepenschakelaars uit.
- ♦ Controleer de groepszekeringen en vervang deze als ze kapot zijn.
- ♦ Staat een deel van de installatie nog onder water, bijvoorbeeld stopcontacten in de kelder? Dan mag u de groep niet inschakelen.

- ◆ Trek alle stekkers van apparaten die nat geweest zijn, uit de contactdozen.
- ◆ Schakel de aardlekschakelaar in.
- ◆ Schakel één groep in en controleer via een lichtschakelaar of deze groep spanning heeft.
- ◆ Is er geen spanning, neem dan contact op met Liander: 088 – 54 26 444.
- ◆ Is er wel spanning, schakel dan één voor één alle groepen in (behalve die waarvan delen onder water staan of nog vochtig zijn).
- ◆ Schakel geen apparatuur in die nat is of nat is geweest!

◆ Olie- of dieseltanks

Heeft u een olie- of dieseltank? Controleer dan of er water in de tank is gelopen. Als dat zo is, kunt u het beste een gecertificeerd bedrijf inschakelen om de tank te keuren en leeg te pompen. Water in olie en diesel is namelijk slecht voor de tank en de installaties die er gebruik van maken.

◆ Water

Bij storingen aan de waterleiding kunt u bellen naar Vitens: 0800 – 0359.

◆ Opruimen

De gemeente maakt de gemeentelijke wegen schoon en herstelt ze waar nodig. Mogelijke gevolgen van de overstroming voor het milieu krijgen alle aandacht. Uw eigen terrein moet u zoveel mogelijk zelf opruimen en schoonmaken.

◆ Vragen

Heeft u vragen over herstel en nazorg na de evacuatie? Ook na terugkeer in uw woning kunt u bellen met het informatienummer van de gemeente: 0575 – 568 233.

◆ Schadevergoeding

Als u tijdens de dijkverlegging in het gebied woonde, heeft u een overeenkomst met het Rijk afgesloten. Volgens deze overeenkomst stemt u in met het 'gebruik' van uw eigendom voor een overstroming. In ruil daarvoor geeft het Rijk een volledige vergoeding van de schade door overstroming. Hieronder vallen schade aan opstallen en landbouwstructuur, evacuatiekosten en opruim- en herstelkosten als gevolg van de overstroming. In de beleidsregels schadevergoeding Ruimte voor de Rivier staat precies wanneer het Rijk wel of geen schade vergoed (zie www.ruimtevoorderivier.nl).

BELANGRIJKE TELEFOONNUMMERS EN WEBSITES

GEMEENTE BRUMMEN

0575 - 568 233

www.brummen.nl

RIJKSWATERSTAAT

www.rijkswaterstaat.nl/water/

waterdata-en-waterberichtgeving.nl

LIANDER

088 - 54 26 444

VITENS

0800 - 03 59

LTO-NOORD

088 - 888 66 66

www.ltonoord.nl

www.ruimtevoorderivier.nl

COLOFON

Dit is een uitgave van de gemeente Brummen.

Tekst: Gemeente Brummen

Vormgeving: Hilarius creatieve reclamemakers

Foto's: Huib Mekers e.a.

Augustus 2018

Gemeente Brummen